

KINNITATUD
Keskkonnaameti
5.04.2024
korraldusega nr 1-3/24/158

Adraku, Mustajõe ja Änniksaare loodusala kaitsekorralduskava

Sisukord

1. Alade iseloomustus	4
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid	5
Külastuskorraldus	7

Kasutatud lühendid

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

Inv – inventeerija(d)

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KAUR – Keskkonnaagentuur

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

KliM – Kliimaministeerium

LKS – looduskaitseeadus

elupaikade kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

PEP – püsielupaik

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

1. Alade iseloomustus

Kaitstava ala nimi	Adraku ja Kõveriku lendorava püsielupaik
Loodusala nimi	Adraku loodusala (EE0070175)
Pindala	215 ha
Asukoht ja piirid	Jõgeva maakond, Mustvee vald, leitav Keskonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 14.07.2006 määrus nr 52 „ Lendorava püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Adraku loodusala kaitse-eesmärgiks on lendorava ja tema elupaikade kaitse.

Kaitstava ala nimi	Mustajõe laialehise nestiku püsielupaik
Loodusala nimi	Mustajõe loodusala (EE0070105)
Pindala	77,7 ha
Asukoht ja piirid	Ida-Viru maakond, Narva-Jõesuu linn, leitav Keskonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 14.09.2005 määrus nr 61 „ Laialehise nestiku, soohilaka ja kollase kiviriku püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Mustajõe loodusala kaitse-eesmärgiks on laialehise nestiku ja tema elupaikade – märgade metsade – kaitse.

Kaitstava ala nimi	Änniksaare karvase maarjalepa püsielupaik
Loodusala nimi	Änniksaare loodusala (EE0070118)
Pindala	3,2 ha
Asukoht ja piirid	Jõgeva maakond, Mustvee vald, leitav Keskonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 02.01.2006 määrus nr 1 „ Karvase maarjalepa ja emaputke püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Änniksaare loodusala kaitse-eesmärgiks on karvase maarjalepa ja tema kasvukohtade kaitse.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uute inventuuride andmetest.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Adraku loodusala kaitse-eesmärgina on nimetatud loodusdirektiivi II lisas nimetatud liik lendorav (*Pteromys volans*).

Mustajõe loodusala kaitse-eesmärkidena on nimetatud:

- loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübid rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad soo- ja lehtmetsad (*9080);
- loodusdirektiivi II lisas nimetatud liik laialehine nestik (*Cinna latifolia*).

Änniksaare loodusala kaitse-eesmärgina on nimetatud loodusdirektiivi II lisas nimetatud liik karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*).

Adraku ja Kõveriku lendorava püsielupaiga kaitse-eesmärgiks on lendorava elupaikade kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks.

Mustajõe laialehise nestiku püsielupaiga kaitse-eesmärgiks on laialehise nestiku elupaiga kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks. Ala jääb tervikuna sihtkaitsevööndisse.

Änniksaare karvase maarjalepa püsielupaiga kaitse-eesmärgiks on karvase maarjalepa elupaiga kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks. Ala jääb tervikuna piiranguvööndisse.

Tabelis 1 on elupaigatüüpide seisund ja eesmärk määratud looduses reaalselt olemasoleva, st viimastel aastatel inventeeritud ja EELISesse kantud elupaigatüüpide alusel. Vastavalt sellele tuleb korrigeerida nii loodusala eesmärke kui ka standardandmebaasis esitatud elupaigatüüpide pindalade andmeid.

Tabel 1. Mustajõe loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus ¹	Seisund ²	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused	Panus üldpindalasse /SDF-i (%) ³
Rohunditerikkad kuusikud (9050) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	0,9 ha – C	elupaigatüübi parendamine 0,9 ha		looduslikule arengule jätmine lisada siseriiklikuks eesmärgiks	heas seisus elupaika on säilinud 0,9 ha		0,01/0,01
Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	62 ha – C	elupaigatüübi esinemise ja seisundi täpsustamine	- puudulikud/vananenud andmed - kuivenduse mõju	inventuur elupaigatüübi esinemise ja ulatuse osas lisada siseriiklikuks eesmärgiks	elupaigatüübi pindala ja seisund on täpsustatud	- elupaik asub põlevkivikarjääri, Eesti elektri jaama ja jäätmehoidla vahelisel rikutud veerežiimiga alal, mistõttu soometsi esineb laiguti - korrigeerida SDFi pärast elupaiga pindala täpsustamist	0,18–0,16/0,01
Laialehine nestik (Cinna latifolia) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	1 leiukoht: 2001: 80 isendit 2014: 30 isendit 2016, 2018, 2023: ei leitud	liigi esinemise ja seisundi täpsustamine	- puudulikud andmed - kuivendus	inventuur liigi leviku ja arvukuse väljaselgitamiseks	liigi levik ja arvukus on teada	registreeritud elupaiga piires lausalist inventuuri pole tehtud, mistõttu pole teada, kas liik on ebasoodsate kasvutingimuste tõttu hävinud või ei ole teda leitud	

Tabel 2. Änniksaare loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus	Seisund	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Natura eesmärgid						
Karvane maarjalepp (Agrimonia pilosa) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	1 leiukoht: 2011: 67 puhmikut	liigi esinemise ja seisundi täpsustamine	puudulikud/vananenud andmed	inventuur liigi leviku ja arvukuse väljaselgitamiseks	liigi levik ja arvukus on teada	

Tabel 3. Adraku loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus	Seisund	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Natura eesmärgid						
Lendorav (Pteromys volans) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	2 leiukohta: viimati asustatud 2019 ja 2023	mõlemad elupaigad on asustatud	- elupaikade isoleeritus - elupaikade kadumine ja killustumine väljaspool loodusala	inventuur liigi leviku ja arvukuse väljaselgitamiseks	loodusala elupaigad on asustatud	

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitsealuse alusel;

KE (jah/ei) – on või ei ole hoiuala kaitse-eesmärk;

LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav

³ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus; Ajaliselt arvestada, et peab tehtud saama **esimese viie aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;

2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele; peab tehtud saama **kümne aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;

3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele. Peaks tehtud saama **15 aasta jooksul alates kinnitamisest**.

Tabel 3. Vajalikud tegevused

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Mustajõe loodusala elupaigainventuur	1 tk	Inventuur	KeA	I	2025
2	Laialahise nestiku inventuur Mustajõe looduslal	1 tk	Inventuur	KeA	I	2025
3	Karvase maarjalepa inventuur Änniksaare looduslal	1 tk	Inventuur	KeA	I	2025
Kavad, eeskirjad						
4	Loodusala kaitse-eesmärkide muutmine ja SDFi uuendamine		Kaitse-eesmärkide muutmine	KeA, KliM	I	2025
5	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
6	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

Külastuskorraldus

Püsielupaikades külastusrajatised ja tähised puuduvad ja neid ei ole plaanis rajada.